

**УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ИНСТИТУТ ЗА ИСТОРИЈА И АРХЕОЛОГИЈА**

ISSN: 1857-7342

**ГОДИШЕН ЗБОРНИК
2011**

**ГОДИШЕН ЗБОРНИК
ИНСТИТУТ ЗА ИСТОРИЈА И АРХЕОЛОГИЈА**

Издавачки совет

д-р Саша Митрев
д-р Кирил Цацков
д-р Кирил Барбареев
д-р Зоранчо Малиниов
д-р Звонимир Николовски
д-р Трајче Нацев
м-р Александар Донски
м-р Оливер Цацков
м-р Верица Јосимовска

Редакциски одбор

д-р Кирил Цацков
д-р Зоранчо Малиниов
д-р Звонимир Николовски
д-р Трајче Нацев
м-р Александар Донски
м-р Оливер Цацков

Главен и одговорен уредник

д-р Кирил Цацков

Единица на Универзитетот
Институт за историја и археологија

Јазично уредување

Даница Гавриловска-Атанасовска
(македонски јазик)

Техничко уредување

Славе Димитров
Благој Михов

Печати

Печатница „Европа 92“ - Кочани
Тираж - 300 примероци

Редакција и администрација

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип
Институт за историја и археологија
ул. „Крсте Мисирков“ бб
п. фах 201, 2000 Штип
Р. Македонија

СОДРЖИНА

м-р Александар Донски ВОВЕД	7
д-р Тодор Чепреганов, д-р Ѓорѓи Чакарјаневски МАКЕДОНИЗМОТ ВО ВРЕМЕТО НА ЈОСИФ КОВАЧЕВ	9
д-р Кирил Цацков НЕОДМИНЛИВАТА ПЕДАГОШКА ДЕЈНОСТ НА ЈОСИФ КОВАЧЕВ ВО ШТИП И ВО ПРИЛЕП	17
д-р Ѓорѓи Малковски ПРОПАГАНДИТЕ НА БАЛКАНСКИТЕ ДРЖАВИ ВО ВРЕМЕТО НА ЈОСИФ КОВАЧЕВ	25
д-р Силвана Сидоровска-Чуповска ПРОСВЕТАТА ВО ШТИП ВО ВРЕМЕТО НА ПРЕРОДБАТА	31
д-р Александар Илиевски ПЕДАГОШКО-АНДРАГОШКАТА ДЕЈНОСТ НА ЈОСИФ КОВАЧЕВ	41
д-р Михајло Георгиевски ПРОСВЕТИТЕЛСКИТЕ ПОГЛЕДИ НА КРАТОВСКИОТ УЧИТЕЛ ДИМИТАР ПОП ЈОСИФОВИЧ, СОВРЕМЕНИК НА ЈОСИФ КОВАЧЕВ, ИЗНЕСЕНИ ВО НЕГОВИТЕ РАКОПИСИ ОД 1858 И 1869 ГОДИНА	51
м-р Дора Јурукова ЗНАЧЕЊЕТО НА ЈОСИФ КОВАЧЕВ ЗА УЧИТЕЛСКАТА ДЕЈНОСТ ВО МАКЕДОНИЈА	57
д-р Наташа Котлар-Трајкова МАКЕДОНСКОТО ПРАШАЊЕ И ПЕТКО РАЧОВ СЛАВЕЈКОВ	61
д-р Билјана Ристовска-Јосифовска ИСТОРИСКИТЕ ПРЕСЕЛБИ ОД МАКЕДОНИЈА ВО ОБЛАСТА ТУЗЛУК ВО БУГАРИЈА (втората половина на XIX и почетокот на XX век)	67

проф. Трајче Мицески, спец. Роберт Конески, дипл.теолог ЕДУКАТИВНО-МЕНАЏЕРСКО-ЛИДЕРСКИТЕ ОДЛИКИ НА ДИРЕКТОРОТ НА НАРОДНОТО УЧИЛИШТЕ ВО ПРИЛЕП (1874-1877) - ЈОСИФ КОВАЧЕВ.....	73
д-р Зоранчо Малинов ФОЛКЛОРНИ И ЕТНОГРАФСКИ МАТЕРИЈАЛИ ПУБЛИКУВАНИ ОД ШТИПЈАНИ КОН КРАЈОТ НА XIX ВЕК	85
д-р Снежана Јованова-Митковска НЕКОИ СОГЛЕДУВАЊА ЗА „ЗВУЧНАТА МЕТОДА“ НА КОВАЧЕВ	97
д-р Александар Трајановски НАРОДНООПШТИНСКИ И ПЕДАГОШКО-БОГОСЛОВСКИ УЧИЛИШТА ВО МАКЕДОНИЈА КОН СРЕДИНАТА НА XIX ВЕК (ПО ПРИМЕРОТ НА УЧИТЕЛСТВУВАЊЕТО НА ЈОСИФ КОВАЧЕВ, Д. МИЛАДИНОВ, СЛ. ДИНГОВА, К. ШАПКАРЕВ И ДРУГИ)	109
д-р Валентина Миронска-Христовска УЛОГАТА НА ЈОСИФ КОВАЧЕВ ВО МАКЕДОНСКАТА ПРОСВЕТНА ТРАДИЦИЈА	123
м-р Елена Јосимовска УЧИЛИШТАТА ВО ШТИП ПРЕД И ПО ЈОСИФ КОВАЧЕВ	133
м-р Ванѓа Димитријева ЈОСИФ КОВАЧЕВ И ЗНАЧЕЊЕТО НА НЕГОВАТА ЛИЧНОСТ ВО КУЛТУРНОТО ПОЛЕ НА МАКЕДОНИЈА.....	137
м-р Ирена Китанова ЕТИЧКО-ЕСТЕТСКИТЕ СЕГМЕНТИ ВО БУКВАРОТ НА ЈОСИФ КОВАЧЕВ.....	141
Донче Ефремов, Емилија Корунска ЈОСИФ КОВАЧЕВ И НЕГОВОТО ВРЕМЕ	145
м-р Оливер Цацков ЈОСИФ КОВАЧЕВ - УЧЕНИК И УЧИТЕЛ.....	151

м-р Ленче Насев

ПОГЛЕД КОН ЖИВОТОТ И ДЕЛНОСТА НА ЈОСИФ КОВАЧЕВ
– ИСТАКНАТ МАКЕДОНСКИ ПЕДАГОГ И РЕФОРМАТОР ОД
ШТИП 155

Иван Котев, Милена Цацкова

ПРЕРОДБЕНСКОТО ДВИЖЕЊЕ ВО СТРУМИЦА И
СТРУМИЧКО И УЛОГАТА И ЗНАЧЕЊЕТО НА АРСЕНИ
КОСТЕНЦЕВ 163

м-р Верица Јосимовска

ДЕЛАТА НА ЈОСИФ КОВАЧЕВ И ВРЕМЕТО ВО КОЕ ГИ
СОЗДАВАШЕ 175

м-р Кире Филов

РАЗВОЈОТ НА ПРОСВЕТНАТА ДЕЛНОСТ ВО ШТИП ПРЕД,
ЗА ВРЕМЕ И ПО ЈОСИФ КОВАЧЕВ 179

Лидија Камчева

ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ И НЕГОВОТО УЧИТЕЛСТВУВАЊЕ ВО ШТИП 185

м-р Марија Коцева

ОБРАЗОВАНИЕТО ЗА УЧИТЕЛИ ПО ВТОРАТА СВЕТСКА
ВОЈНА 191

ВОВЕД

На 29 октомври 2010 година, во организација на Институтот за историја и археологија (ИНИСА) на Универзитет „Гоце Делчев“ се одржа Научен симпозиум посветен на животот и делото на Јосиф Ковачев, еден од најистакнатите штипски и македонски мислители и педагози. Симпозиумот „Јосиф Ковачев и неговото време“ започна во 9.30 часот, кога во Градската црква „Св. Никола“ во Штип се одржа панихида посветена на Јосиф Ковачев. Настанот беше свечено отворен во 10 часот, во конференциската сала на Ректоратот на Универзитет „Гоце Делчев“, со говор на деканот на Педагошки факултет и раководител на ИНИСА, проф. д-р Кирил Цацков. По него, свој говор на тема „Просветителската дејност на Црквата низ вековите“ одржа надлежниот митрополит брегалнички г. Иларион. Во својот говор, митрополитот ја истакна важноста на просветителството во Р. Македонија низ историјата, улогата на црковните училишта во ширењето на писменоста во Македонија, значењето на Јосиф Ковачев, втемелувачот на современата македонска педагошка мисла, како и важноста на првиот универзитет во Македонија, „Св. Климент Охридски“. Како што истакна митрополитот, *„главната цел на православните училишта била да ја утврдат и зајакнат православната вера и православниот духовен живот за на тој начин да го сочуваат македонскиот идентитет, писменоста, културата и јазикот“*.

Свој говор на Симпозиумот одржа и ректорот на Универзитетот, проф. д-р Саша Митрев, кој го истакна значењето на Универзитетот „Гоце Делчев“ како единствена јавна високообразовна установа во источниот дел на Република Македонија, која има *„посебна национална одговорност во сферата на едукацијата, научните истражувања и промоцијата на новите европски вредности во изградбата на општество втемелено на знаење“*. Освен ова, во врска со темата на Симпозиумот, ректорот истакна дека *„дејноста на Ковачев има трајно значење за образованието во Македонија, затоа што образовниот процес на овие простори и во нашиот град успешно продолжува и по него и по примерот на основаното училиште во Ново Село се отвораат нови училишта и во други градови во Македонија“*.

Потоа почна промовирањето на трудовите и материјалите подготвени за Симпозиумот. Беа претставени вкупно 27 трудови од учесници од неколку градови на Република Македонија. На крајот беа донесени заклучоци, со што овој прв симпозиум организиран од Институтот за историја и археологија при УГД успешно ја заврши својата работа.

М-р Александар Донски